

SOC455 Sociologie dětství *syllabus kurzu*

vyučující:	Igor Nosál, Ph.D.
typ studia:	magisterské studium sociologie FSS MU
výukové období:	podzimní semestr 2006 (25.9.-22.12.2006)
týdenní rozsah:	1/1 (13 lekcí, 26 hodin výuky)
způsob zakončení:	Zk
počet kreditů:	12
typ kurzu:	nepovinně volitelný (B kurz)

Anotace kurzu

Kurz poskytuje studentům přehled současné teoretické a výzkumné problematiky sociologie dětství. Kurz je rozdělen na „čtecí část“, která se zaměřuje se na studium vybraných textů teoretických i empirických studií současné "nové sociologie dětství" uspořádané do 7 tématických celků a „badatelské dílny“ (pracovní semináře), kde studenti prezentují a diskutují své projekty **závěrečných prací** kurzu.

Ve "čtecí" části kurzu je úkolem studentů do každé kontaktní hodiny připravit si resumé (stručný souhrn) obsahu alespoň jednoho z předepsaných textů povinné četby týdne (viz syllabus) a kritický komentář pro diskusi o textu /tématu. Pokud budou tyto **kritické komentáře četby** (stručné resumé obsahu textu s diskusí či kritickými komentáři) upravené do písemného textu v rozsahu 350-700 slov (1 až 2 stránky) ve formátu Word a vyvěšeny v příslušné složce na IS MU nejpozději 24 hodin před konáním dotyčného semináře/přednášky, získává student za každý takový komentář četby 5 bodů (max. 35 bodů za semestr). Texty povinné i další doporučené literatury jsou přístupné ve formě čítanky textů ke kurzu SOC455, která je umístěna ve 2 kopiích v knihovně FSS. Případné nové a doplňující texty mohou být umístěny také v elektronické formě na „studijních materiálech“ ke kurzu v IS MU.

Části kurzu „badatelské dílny“ bude mít podobu **pracovních seminářů**, ve kterých každý student představí svůj **projekt závěrečné práce**, (případně i s ukázkami shromážděných výzkumných zdrojů či prvních výsledků analýzy). Čas pro presentaci 15-20 minut, způsob presentace: power point.

Závěrečná práce může mít podobu empirické studie nebo teoretické statě. Musí přitom vycházet z některé ze studií publikovaných v časopisu *Childhood* (SAGE) - vybrané studie jsou přístupné ve studijních materiálech na IS MU. V závěrečné práci musí studenti prokázat schopnost tvůrčím způsobem využít zvoleného výchozího literárního kontextu (kritická recenze vybrané studie) i schopnost vytvořit vlastní návrh výzkumu (repliky výzkumu). Zpravidla půjde o návrh empirického výzkumu s ukázkou dílčí analýzy shromážděných zdrojů výzkumu – např. analýza pozorování, interview, tištěných textů nebo vizuálních materiálů. Může však jít také o analýzu nějakého teoretického konceptu.

Text závěrečné práce v rozsahu 3.000 - 4.500 slov (word) musí být vyvěšen týden po ukončení výuky (termín: do 31.12.2006) v příslušné složce na studijních materiálech IS MU. Práce pak budou studenty vzájemně komentovány. Každý student napíše svůj komentář ke třem zvoleným závěrečným pracím a vyvěsí je v příslušné složce studijních materiálů IS MU (termín: 10.1.2007).

Hodnocení:

- **Kritické komentáře četby:** 5 bodů za každý včas vyvěšený příspěvek (max. 35 bodů)

- **Závěrečná práce:** max. 65 bodů (v hodnocení bude vedle kvality finálního textu závěrečné práce zohledněna také kvalita předchozí seminární prezentace)
- **Komentáře závěrečných prací:** -10 bodů, pokud nebudou komentáře 3 vybraných závěrečných prací vyvěšeny v termínu
- **Výsledné hodnocení:** F(0-59), E(60-67), D(68-75), C(76-83), B(84-91), A(92-100)

Témata lekcí/seminářů

1. týden, 27.9.

Téma: Konceptualizace dětství a „nová“ sociologie dětství

Povinná četba:

- Jenks, Ch. 1996. „The conceptual limitations on a sociological approach to childhood“ in *Childhood*. Pp. 32-51.
- Prout, A.-James, A. „A New Paradigm for the Sociology of Childhood?“ in James, Alison - Prout, Alan eds. *Constructing and Reconstructing Childhood. Contemporary Issues in the Sociological Study of Childhood*. Pp. 7-30.

Doporučená četba:

- Leonard, D. „Persons in Their Own Right: Children and Sociology in the UK“ in Chisholm, L.-Büchner, P.-Krüger, H.H.-Brown, P. 1990:58-64.
- James, A.-Jenks, Ch. and Prout, A. (1998) 2002: „Researching Childhood“ in *Theorizing Childhood*. s.169-191.

2. týden, 4.10.

Téma: Historická variabilita dětství a zrození moderního dětství.

Povinná četba:

- Ariès, P. *From Immodesty to Innocence* in Jenkins, H. ed. 1998. *The Children's Culture Reader*. 41-57.
- Hendrick, H. *Construction and Reconstructions of British Childhood: An Interpretative Survey, 1800 to the Present*. In James, Alison - Prout, Alan eds. 1997:34-60.

Doporučená četba:

- Robertson, P. *Home As a Nest: Middle Class Childhood in Nineteenth-Century Europe* in deMause 1995:407:428.

3. týden, 11.10.

Téma: Proměny dětství v pozdní modernitě

Povinná četba:

- Postman, N. (1982), 1994: *The Disappearance of Childhood*. Pp.120-153.
- Jenks, Ch. 1996 „The Postmodern Child“ in Brannen, J.-O'Brien 1996:13-25.

4. týden, 18.10.

Téma: Dětství a rodina

Povinná četba:

- Clarke, L. *Demographic Change and Family Situation of Children* in Brannen, J.-O'Brien 1996:66-83.
- Hood-Williams, J. *Patriarchy for Children: On the Stability of Power Relations in Children's Lives*. in Chisholm, L.-Büchner, P.-Krüger, H.H.-Brown, P. 1990:155-171.
- Lipovetsky, G. 1999 *Soumrak povinnosti*. (s.179:192).

Doporučená četba:

- Backett-Milburn, Kathryn: *Children, Parents and the Construction of "Healthy Body" in Middle-Class Families*. In: Prout, Alan ed. 2000. *The Body, Childhood and Society*. New York: Palgrave Macmillan, s.79-100.
- Solberg, A.: *Negotiating Childhood. Changing Constructions of Norwegian Children*. In James, Alison - Prout, Alan eds. 1997:126-144.

5. týden, 25.10.

Téma: Dětství a vládnutí: školní dohled, expertní vědění a státní moc

Povinná četba:

- James, Alison – James, L. Adrian. 2004. *Constructing Childhood*. New York: Palgrave Macmillan (Kap. 5. "Education", s. 117-139).
- Simpson, Brenda: The Body as a Site of Contestation in School. In: Prout, Alan ed. 2000. *The Body, Childhood and Society*. New York: Palgrave Macmillan, s. 60-78.

Doporučená četba:

- Woodhead, M. *Psychology and the Cultural Construction of Children's Needs* in James, A. - Prout, A. eds. 1997: 63-84.

6. týden, 1.11.**Téma: Dětská kultura a hra****Povinná četba:**

- James, A. - Jenks, Ch. and Prout, A. (1998) 2002: "Play as Childhood Culture?" s. 81-100.
- Kline, S. *The Making of Children's Culture*. in Jenkins, H. ed. 1998. *The Children's Culture Reader*. S. 95-109.

Doporučená četba:

- Seiter, E. *Children's Desires/Mother Dilemmas. The Social Context of Consumption* in Jenkins, H. ed. 1998. *The Children's Culture Reader*. s. 297-317.
- Rand, E. *Older Heads on Younger Bodies*. in Jenkins, H. ed. 1998. *The Children's Culture Reader*. s. 382-393.

Pozor!

V příslušné složce na studijních materiálech v IS MU vyvěste stručnou anotaci své seminární prezentace: uveďte předběžný název své prezentace (závěrečné práce), předmět své práce a klíčovou literaturu (včetně zvolené statě z časopisu *Childhood*). V případě empirické studie uveďte také uvažované zdroje analýzy a předpokládanou metodu analýzy (rozsah: 1 strana)

7. týden, 8.11.

Pozor! Tento týden je „čtecí týden“ - přednáška/seminář se nekoná!

8. týden, 15.11.**Téma: Dětství a sociální prostor****Povinná četba:**

- James, A. - Jenks, Ch. and Prout, A. (1998) 2002: "Childhood in Social Space" s. 37-58.
- Glauser, B.: "Street Children: Deconstructing a Construct" In James, Alison - Prout, Alan eds. 1997: 145-164.

Doporučená četba:

- Ackroyd, Peter. 2002. *Londýn. Biografie*. Praha: BB Art. (Kap. 68. Chlapci a děvčata si začínají hrát. S. 585-601.)
- Blažek, Bohuslav-Olmerová, Jiřina. 1986. *Průhledy do dětství*. Praha: Avicenum. (s. 5-30).

9. týden, 22.11.**Workshop 1****10. týden, 29.11.****Workshop 2****11. týden, 6.12.****Workshop 3****12. týden, 13.12.****Workshop 4****13. týden, 20.12.****Workshop 5**

Literatura

- Ariès, Philippe. 1962 [1960]. *Centuries of Childhood*. London: Jonathan Cape [Orig. L'Enfant et la vie familiale sous l'ancien régime. Paris: Librairie Plon]
- DeMause,L.(1974)1995. *The History of Childhood*. London:Jason Aron Inc.
- Chisholm,L.-Büchner,P.-Krüger,H.H.-Brown.P.1990. *Childhood, Youth and Social Change. A Comparative Perspective*. London, New York, Philadelphia:The Falmer Press.
- James,Alison – James,L.Adrian.2004. *Constructing Childhood*. New York:Palgrave Macmillan
- James, Alison - Prout, Alan eds. 1997. *Constructing and Reconstructing Childhood. Contemporary Issues in the Sociological Study of Childhood*. London, Washington:Falmer Press.
- James,A.-Jenks,Ch. and Prout,A.(1998) 2002 *Theorizing Childhood*. Cambridge:Polity.
- Jenkins, Henry ed. 1998. *The Children's Culture Reader*. New York and London:New York University Press.
- Jenks,Ch. 1996. *Childhood*. London and New York: Routledge.
- Lipovetsky,G.1999. *Soumrak povinnosti*. Praha:Prostor
- Postman,N.(1982) 1994. *The Disappearance of Childhood*. New York:Vintage Books
- Prout,Alan ed.2000. *The Body, Childhood and Society*.New York:Palgrave Macmillan

(Texty předepsané četby uváděné v sylabu kurzu jsou nakopírovány a svázaný v interní „čítance“ ke kurzu, umístěné v knihovně FSS. K dispozici jsou v knihovně FSS ve většině případů také původní knižní tituly, některé texty mohou být také přístupné v elektronické podobě na studijních materiálech kurzu v IS MU. V případě chybějících textů obraťte se na vyučujícího - e-mail: nosal@fss.muni.cz)